

Zbiór Orzeczeń

WYROK TRYBUNAŁU (druga izba)

z dnia 4 października 2018 r.*

Odesłanie prejudycjalne – Wspólna polityka w sprawach azylu i ochrony uzupełniającej – Normy dotyczące kwalifikowania obywateli państw trzecich lub bezpaństwowców jako beneficjentów ochrony międzynarodowej – Dyrektywa 2011/95/UE – Artykuły 3, 4, 10 i 23 – Wnioski o udzielenie ochrony międzynarodowej złożone odrębnie przez członków jednej rodziny – Indywidualna ocena – Uwzględnienie zagrożeń dla członka rodziny w ramach indywidualnej oceny wniosku złożonego przez innego członka rodziny – Korzystniejsze normy, jakie mogą zostać utrzymane lub wprowadzone przez państwa członkowskie w celu rozszerzenia ochrony przysługującej na podstawie azylu lub ochrony uzupełniającej na członków rodziny osoby, której udzielono ochrony międzynarodowej – Ocena powodów prześladowania – Uczestnictwo we wniesieniu przez obywatela Azerbejdżanu skargi do Europejskiego Trybunału Praw Człowieka przeciwko państwu, którego jest obywatelem – Wspólne normy proceduralne – Dyrektywa 2013/32/UE – Artykuł 46 – Prawo do skutecznego środka zaskarżenia – Pełne rozpatrzenie ex nunc – Powody prześladowania lub okoliczności faktyczne, które nie zostały przedstawione organowi rozstrzygającemu, lecz zostały podniesione w ramach odwołania od decyzji wydanej przez ten organ

W sprawie C-652/16

mającej za przedmiot wniosek o wydanie, na podstawie art. 267 TFUE, orzeczenia w trybie prejudycjalnym, złożony przez Administrativen sad Sofia-grad (sąd administracyjny w Sofii, Bułgaria) postanowieniem z dnia 5 grudnia 2016 r., które wpłynęło do Trybunału w dniu 19 grudnia 2016 r., w postępowaniu:

Nigyar Rauf Kaza Ahmedbekova,

Rauf Emin Ogla Ahmedbekov

przeciwko

Zamestnik-predsedaťel na Darzhavna agentsia za bezhantsite

TRYBUNAŁ (druga izba),

w składzie: M. Ilešić (sprawozdawca), prezes izby, A. Rosas, C. Toader, A. Prechal i E. Jarašiūnas, sędziowie,

rzecznik generalny: P. Mengozzi,

sekretarz: A. Calot Escobar,

uwzględniając procedurę pisemną,

* Język postępowania: bułgarski.

rozważywszy uwagi przedstawione:

- w imieniu rządu czeskiego przez M. Smolka oraz J. Vláčila, działających w charakterze pełnomocników,
- w imieniu rządu greckiego przez M. Michelogiannaki, działającą w charakterze pełnomocnika,
- w imieniu rządu węgierskiego przez Z. Fehéra, G. Koósa oraz M.M. Tátrai, działających w charakterze pełnomocników,
- w imieniu rządu Zjednoczonego Królestwa przez R. Fadoju oraz C. Crane, działające w charakterze pełnomocników, wspierane przez D. Blundella, barrister,
- w imieniu Komisji Europejskiej przez V. Soloveytchika oraz M. Condou-Durande, działających w charakterze pełnomocników,

po zapoznaniu się z opinią rzecznika generalnego na posiedzeniu w dniu 28 czerwca 2018 r.,

wydaje następujący

Wyrok

- 1 Wniosek o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym dotyczy wykładni dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2011/95/UE z dnia 13 grudnia 2011 r. w sprawie norm dotyczących kwalifikowania obywateli państw trzecich lub bezpaństwowców jako beneficjentów ochrony międzynarodowej, jednolitego statusu uchodźców lub osób kwalifikujących się do otrzymania ochrony uzupełniającej oraz zakresu udzielanej ochrony (Dz.U. 2011, L 337, s. 9) oraz dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2013/32/UE z dnia 26 czerwca 2013 r. w sprawie wspólnych procedur udzielania i cofania ochrony międzynarodowej (Dz.U. 2013, L 180, s. 60).
- 2 Wniosek ten został złożony w ramach sporu między Nigyar Rauf Kazą Ahmedbekową i jej synem, Raufem Eminem Oglą Ahmedbekovem, a Zamestnik-predsdatel na Darzhavna agentsia za bezhantsite (zastępcą dyrektora krajowej agencji ds. uchodźców, Bułgaria) w przedmiocie oddalenia przez niego wniosku o udzielenie ochrony międzynarodowej złożonego przez N.R.K. Ahmedbekową.

Ramy prawne

Prawo międzynarodowe

- 3 Konwencja dotycząca statusu uchodźców, podpisana w Genewie w dniu 28 lipca 1951 r. [*Recueil des traités des Nations unies*, vol. 189, s. 150, nr 2545 (1954)] weszła w życie w dniu 22 kwietnia 1954 r. Konwencja ta (zwana dalej „konwencją genewską”) została uzupełniona Protokołem dotyczącym statusu uchodźców z dnia 31 stycznia 1967 r., który wszedł w życie w dniu 4 października 1967 r.
- 4 Artykuł 1 lit. A konwencji zawiera definicję pojęcia „uchodźcy”, w której odwołuje się w szczególności do ryzyka prześladowania.

Prawo Unii

Dyrektywa 2011/95

- 5 Dyrektywa 2011/95 została przyjęta na podstawie art. 78 ust. 2 lit. a) i b) TFUE, który stanowi:

„Do celów [rozwijania wspólnej polityki w dziedzinie azylu, ochrony uzupełniającej i tymczasowej ochrony, mającej na celu przyznanie odpowiedniego statusu każdemu obywatelowi państwa trzeciego wymagającemu międzynarodowej ochrony oraz mającej na celu zapewnienie przestrzegania zasady non-refoulement] Parlament Europejski i Rada [Unii Europejskiej], stanowiąc zgodnie ze zwykłą procedurą ustawodawczą, przyjmują środki dotyczące wspólnego europejskiego systemu azylowego obejmującego:

- a) jednolity status azylu dla obywateli państw trzecich, obowiązujący w całej Unii [Europejskiej];
- b) jednolity status ochrony uzupełniającej dla obywateli państw trzecich, którzy nie uzyskawszy azylu europejskiego, wymagają międzynarodowej ochrony”.

- 6 Motywy 14, 16, 18, 24 i 36 tej dyrektywy mają następujące brzmienie:

„(14) Państwa członkowskie powinny być uprawnione do wprowadzania lub utrzymywania przepisów korzystniejszych niż normy określone w niniejszej dyrektywie w odniesieniu do obywateli państw trzecich lub bezpaństwowców ubiegających się o ochronę międzynarodową w danym państwie członkowskim, przy założeniu, że powodem złożenia takiego wniosku jest to, że zainteresowana osoba jest uchodźcą w rozumieniu art. 1 lit. A konwencji genewskiej lub osobą kwalifikującą się do otrzymania ochrony uzupełniającej.

[...]

(16) Niniejsza dyrektywa nie narusza praw podstawowych i jest zgodna z zasadami uznanymi w szczególności w Karcie praw podstawowych Unii Europejskiej. Celem niniejszej dyrektywy jest w szczególności zapewnienie pełnego poszanowania godności ludzkiej i prawa do azylu dla osób ubiegających się o azyl oraz towarzyszących im członków ich rodzin oraz wspieranie stosowania art. 1, 7, 11, 14, 15, 16, 18, 21, 24, 34 i 35 tej karty, w związku z czym należy odpowiednio wdrożyć niniejszą dyrektywę.

[...]

(18) Wdrażając niniejszą dyrektywę państwa członkowskie powinny w pierwszym rzędzie dążyć do »najlepszego zabezpieczenia interesów dziecka«, zgodnie z konwencją ONZ o prawach dziecka z 1989 r. Oceniając najlepsze zabezpieczenie interesów dziecka, państwa członkowskie powinny w szczególności uwzględniać zasadę jedności rodziny, dobro i rozwój społeczny małoletniego, względy bezpieczeństwa oraz opinię małoletniego, stosownie do jego wieku i dojrzałości.

[...]

(24) Konieczne jest wprowadzenie wspólnych kryteriów dla uznawania wnoszących o azyl jako uchodźców w rozumieniu art. 1 konwencji genewskiej.

[...]

(36) Członkowie rodziny są zazwyczaj, z racji samego pokrewieństwa z uchodźcą, narażeni na akty prześladowania, w sposób, który [co] może stanowić podstawę nadania im statusu uchodźcy”.

7 Artykuł 2 rzeczonyj dyrektywy stanowi:

„Na użytek niniejszej dyrektywy stosuje się następujące definicje:

a) »ochrona międzynarodowa« oznacza status uchodźcy lub status osoby potrzebującej ochrony uzupełniającej określony w lit. e) i g);

[...]

d) »uchodźca« oznacza obywatela państwa trzeciego, który na skutek uzasadnionej obawy przed prześladowaniem z powodu swojej rasy, religii, narodowości, przekonań politycznych lub przynależności do szczególnej grupy społecznej przebywa poza państwem swojego obywatelstwa i nie może lub nie chce z powodu tej obawy korzystać z ochrony tego państwa, lub bezpaństwowca, który przebywając z takich samych powodów jak wyżej poza państwem swojego dawnego miejsca zwykłego pobytu, nie może lub nie chce z powodu tej obawy powrócić do tego państwa i do którego nie ma zastosowania art. 12;

e) »status uchodźcy« oznacza uznanie przez państwo członkowskie obywatela państwa trzeciego albo bezpaństwowca za uchodźcę;

f) »osoba kwalifikująca się do ochrony uzupełniającej« oznacza obywatela państwa trzeciego lub bezpaństwowca, który nie kwalifikuje się do uznania go za uchodźcę, lecz co do którego wykazano zasadnie, że jeśli wróci do swojego kraju pochodzenia, a w przypadku bezpaństwowca – do państwa swojego dawnego miejsca zwykłego pobytu, może mu rzeczywiście grozić poważna krzywda określona w art. 15 i do którego nie ma zastosowania art. 17 ust. 1 i 2 oraz który nie może lub ze względu na takie ryzyko nie chce korzystać z ochrony tego państwa;

g) »status ochrony uzupełniającej« oznacza uznanie przez państwo członkowskie obywatela państwa trzeciego lub bezpaństwowca za osobę kwalifikującą się do otrzymania ochrony uzupełniającej;

h) »wniosek o udzielenie międzynarodowej ochrony« oznacza wniosek do państwa członkowskiego o ochronę złożony przez obywatela państwa trzeciego lub bezpaństwowca, którego można uznać za osobę ubiegającą się o status uchodźcy lub status osoby potrzebującej ochrony uzupełniającej, a który nie występuje wyraźnie o inny rodzaj ochrony pozostający poza zakresem stosowania niniejszej dyrektywy i mogący stanowić przedmiot osobnego wniosku;

i) »wnioskodawca« oznacza obywatela państwa trzeciego lub bezpaństwowca, który złożył wniosek o udzielenie ochrony międzynarodowej, ale w odniesieniu do jego wniosku nie zapadła jeszcze prawomocna decyzja;

j) »członkowie rodziny« oznaczają, o ile rodzina istniała już w kraju pochodzenia, niżej wymienionych członków rodziny beneficjenta ochrony międzynarodowej, którzy przebywają w tym samym państwie członkowskim w związku z wnioskiem o udzielenie ochrony międzynarodowej:

– małżonek beneficjenta ochrony międzynarodowej lub będący stanu wolnego partner tego beneficjenta, z którym beneficjent pozostaje w stałym związku, jeżeli prawo lub praktyka danego państwa członkowskiego traktuje pary niepozostające w związku małżeńskim w sposób porównywalny do par pozostających w związku małżeńskim, zgodnie z jego prawem odnoszącym się do obywateli państw trzecich,

– małoletnie dzieci par, o których mowa w tiret pierwszym, lub beneficjenta ochrony międzynarodowej, pod warunkiem że nie pozostają w związku małżeńskim oraz bez względu na to, czy są dziećmi ślubnymi, nieślubnymi czy adoptowanymi zgodnie z przepisami prawa krajowego,

- ojciec, matka lub inny dorosły odpowiedzialny za beneficjenta ochrony międzynarodowej z mocy prawa danego państwa członkowskiego lub z mocy stosowanej w danym państwie członkowskim praktyki, jeżeli beneficjent jest małoletni i nie pozostaje w związku małżeńskim;

k) »małoletni« oznacza obywatela państwa trzeciego lub bezpaństwowca, który nie ukończył 18 lat;

[...]”.

8 Artykuł 3 tej dyrektywy stanowi:

„Państwa członkowskie mogą wprowadzać lub utrzymywać korzystniejsze normy pozwalające określić, kto może zostać zakwalifikowany jako uchodźca lub osoba potrzebująca ochrony uzupełniającej, oraz pozwalające określić zakres ochrony międzynarodowej, pod warunkiem że normy te będą zgodne z niniejszą dyrektywą”.

9 Artykuł 4 dyrektywy 2011/95, zatytułowany „Ocena faktów i okoliczności”, objęty rozdziałem II tej dyrektywy, zatytułowanym „Ocena wniosków o udzielenie ochrony międzynarodowej”, stanowi w ust. 1–4:

„1. Państwa członkowskie mogą nałożyć na wnioskodawcę obowiązek jak najszybszego przedstawienia wszystkich elementów niezbędnych do uzasadnienia wniosku o udzielenie ochrony międzynarodowej. Obowiązkiem państwa członkowskiego jest ocenienie odpowiednich elementów wniosku we współpracy z wnioskodawcą.

2. Na elementy, o których mowa w ust. 1, składają się oświadczenia wnioskodawcy oraz wszelkie dokumenty znajdujące się w jego posiadaniu odnoszące się do jego wieku, przeszłości, w tym przeszłości uwzględnianych krewnych, jego tożsamości, obywatelstwa (obywatelstw), państwa (państw) i miejsca (miejsc) poprzedniego pobytu, wcześniejszych wniosków azylowych, tras podróży, dokumentów podróży oraz powodów występowania o udzielenie ochrony międzynarodowej.

3. Ocena wniosku o udzielenie ochrony międzynarodowej jest przeprowadzana indywidualnie dla każdego przypadku i obejmuje m.in.:

- a) wszystkie istotne fakty odnoszące się do kraju pochodzenia w momencie podejmowania decyzji w sprawie wniosku, w tym również przepisy ustawowe i wykonawcze kraju pochodzenia oraz sposoby ich wykonywania;
- b) odpowiednie oświadczenia i dokumenty przedstawione przez wnioskodawcę, informujące, czy wnioskodawca doznał lub może doznać prześladowań lub poważnej krzywdy;
- c) indywidualną sytuację i osobiste uwarunkowania wnioskodawcy, w tym takie czynniki jak jego przeszłość, płeć i wiek – by ocenić, czy w świetle osobistych uwarunkowań wnioskodawcy akty, których doświadczył lub na które mógłby zostać narażony, stanowią prześladowanie lub powodują poważną krzywdę;

[...]

4. Fakt, że wnioskodawca już doznał prześladowania lub poważnej krzywdy albo że bezpośrednio groziło mu takie prześladowanie lub poważna krzywda, jest istotną przesłanką potwierdzającą uzasadnioną obawę wnioskodawcy przed prześladowaniem lub rzeczywiste ryzyko doznania poważnej krzywdy, chyba że istnieją zasadne powody, aby uznać, iż akty prześladowania lub wyrządzenia poważnej krzywdy się nie powtórzą”.

10 Zgodnie z brzmieniem art. 10 tej dyrektywy, zatytułowanym „Powody prześladowania”, zawartym w rozdziale III, zatytułowanym „Kwalifikowanie się do otrzymania statusu uchodźcy”:

„1. Dokonując oceny powodów prześladowania, państwa członkowskie uwzględniają następujące elementy:

- a) pojęcie rasy [...]
- b) pojęcie religii [...]
- c) pojęcie narodowości [...]
- d) grupę uznaje się za szczególną grupę społeczną, jeśli w szczególności:
 - członkowie takiej grupy mają jakąś wspólną nieusuwalną cechę wrodzoną lub przeszłość lub charakteryzują się jakimś wspólnym rysem lub przekonaniem na tyle istotnym z punktu widzenia tożsamości lub sumienia, że nie należy nikogo zmuszać do wyrzeczenia się go, oraz
 - grupa ta posiada odrębną tożsamość w danym państwie, ponieważ jest postrzegana przez otaczające społeczeństwo jako inna.

W zależności od warunków istniejących w państwie pochodzenia określona grupa społeczna może stanowić grupę opartą na wspólnych cechach związanych z orientacją seksualną. Orientacji seksualnej nie należy rozumieć jako obejmującej czyny uznawane za przestępcze w świetle prawa krajowego państw członkowskich. Aspektem płci, w tym tożsamości płciowej, poświęca się szczególną uwagę w celu określenia przynależności do szczególnej grupy społecznej lub zidentyfikowania cechy charakteryzującej taką grupę;

- e) pojęcie opinii politycznej obejmuje w szczególności posiadanie opinii, idei lub przekonania w kwestii dotyczącej podmiotów potencjalnie dopuszczających się prześladowania, określonych w art. 6, oraz ich polityki lub metod, bez względu na to, czy wnioskodawca działał zgodnie z tą opinią, ideą lub tym przekonaniem.

2. Podczas oceniania, czy obawa wnioskodawcy przed prześladowaniem jest uzasadniona, bez znaczenia jest, czy wnioskodawca rzeczywiście odznacza się rasową, religijną, narodowościową, społeczną lub polityczną cechą powodującą prześladowanie, jeżeli tylko taka cecha jest przypisywana wnioskodawcy przez podmiot dopuszczający się prześladowania”.

11 Artykuł 12 wspomnianej dyrektywy stanowi:

„1. Obywatel państwa trzeciego lub bezpaństwowiec zostaje wykluczony z możliwości uzyskania statusu uchodźcy, jeśli:

- a) jest objęty zakresem stosowania art. 1 lit. D konwencji genewskiej [...]

[...]

2. Obywatel państwa trzeciego lub bezpaństwowiec zostaje wykluczony z możliwości otrzymania statusu uchodźcy, jeżeli istnieją poważne podstawy, aby sądzić, że:

- a) dokonał zbrodni przeciwko pokojowi, zbrodni wojennej, zbrodni przeciwko ludzkości w rozumieniu aktów międzynarodowych opracowanych w celu ustanowienia przepisów odnoszących się do tych zbrodni;

- b) popełnił poza państwem, które go przyjęło, poważne przestępstwo o charakterze niepolitycznym, zanim został przyjęty jako uchodźca, czyli zanim wydano mu zezwolenie na pobyt na podstawie nadanego statusu uchodźcy; szczególnie okrutne czyny, nawet jeśli zostały popełnione z rzekomo politycznych pobudek, można zakwalifikować jako poważne zbrodnie o charakterze niepolitycznym;
- c) jest winny czynów sprzecznych z celami i zasadami Organizacji Narodów Zjednoczonych określonymi w preambule i art. 1 i 2 Karty Narodów Zjednoczonych.
3. Ustęp 2 ma zastosowanie do osób, które podlegają do przestępstw lub czynów określonych w tym ustępie lub w inny sposób uczestniczą w ich popełnianiu”.
- 12 Artykuł 13 tej dyrektywy przewiduje:
- „Państwa członkowskie nadają status uchodźcy obywatelowi państwa trzeciego lub bezpaństwowcowi, który kwalifikuje się do otrzymania takiego statusu zgodnie z rozdział[ami] II i III”.
- 13 Zgodnie z brzmieniem art. 15 dyrektywy 2011/95, zatytułowanym „Poważna krzywda”, zamieszczonym w rozdziale V, zatytułowanym „Kwalifikowanie się do objęcia ochroną uzupełniającą”:
- „Poważna krzywda obejmuje:
- a) karę śmierci lub egzekucję; lub
 - b) tortury lub nieludzkie lub poniżające traktowanie lub karanie wnioskodawcy w kraju jego pochodzenia; lub
 - c) poważne indywidualne zagrożenie życia lub fizycznej integralności osoby cywilnej wynikające z masowej przemocy w sytuacjach międzynarodowych lub wewnętrznych konfliktów zbrojnych”.
- 14 Artykuł 18 tej dyrektywy stanowi:
- „Państwa członkowskie nadają status osoby potrzebującej ochrony uzupełniającej obywatelowi państwa trzeciego lub bezpaństwowcowi, który kwalifikuje się do otrzymania ochrony uzupełniającej zgodnie z rozdział[ami] II i V”.
- 15 Artykuł 23 wspomnianej dyrektywy, zatytułowany „Utrzymanie jedności rodziny”, przewiduje:
1. Państwa członkowskie zapewniają możliwość utrzymania jedności rodziny.
 2. Państwa członkowskie zapewniają, aby członkowie rodziny beneficjenta ochrony międzynarodowej, którzy osobiście nie kwalifikują się do otrzymania takiej ochrony, zostali uprawnieni do ubiegania się o świadczenia, o których mowa w art. 24–35, zgodnie z krajowymi procedurami i w zakresie odpowiednim do osobistego statusu prawnego danego członka rodziny.
 3. Ustęp[y] 1 i 2 nie mają zastosowania, w przypadku gdy członek rodziny jest lub zostałby wykluczony z możliwości otrzymania ochrony międzynarodowej zgodnie z rozdział[ami] III i V.
 4. Niezależnie od ust. 1 i 2 państwa członkowskie mogą odmówić, ograniczyć lub cofnąć świadczenia, o których tam mowa, ze względu na bezpieczeństwo narodowe lub porządek publiczny.
- [...]”.

Dyrektywa 2013/32

16 Dyrektywa 2013/32 została przyjęta na podstawie art. 78 ust. 2 lit. d) TFUE. Przepis ten przewiduje ustanowienie wspólnych procedur przyznawania i pozbawiania jednolitego statusu azylu lub ochrony uzupełniającej.

17 Motywy 12 i 60 tej dyrektywy mają następujące brzmienie:

„(12) Głównym celem niniejszej dyrektywy jest dalszy rozwój norm dotyczących procedur udzielania i cofania ochrony międzynarodowej w państwach członkowskich z myślą o ustanowieniu wspólnej procedury azylowej w Unii.

[...]

(60) Niniejsza dyrektywa nie narusza praw podstawowych i jest zgodna z zasadami uznanymi w [karcie praw podstawowych]. Niniejsza dyrektywa zmierza w szczególności do zapewnieniu pełnego poszanowania godności ludzkiej i wspierania stosowania art. 1, 4, 18, 19, 21, 23, 24 i 47 Karty oraz musi zostać odpowiednio wdrożona”.

18 Artykuł 1 rzeczonyj dyrektywy stanowi:

„Celem niniejszej dyrektywy jest ustanowienie wspólnych procedur udzielania i cofania ochrony międzynarodowej na mocy dyrektywy [2011/95]”.

19 Zgodnie z art. 2 tej dyrektywy:

„Na użytek niniejszej dyrektywy stosuje się następujące definicje:

[...]

c) »wnioskodawca« oznacza obywatela państwa trzeciego lub bezpaństwowca, który wystąpił z wnioskiem o udzielenie ochrony międzynarodowej, w odniesieniu do którego nie została jeszcze podjęta ostateczna decyzja;

[...]

f) »organ rozstrzygający« oznacza każdy organ quasi-sądowy lub administracyjny w państwie członkowskim odpowiedzialny za rozpatrywanie wniosków o udzielenie ochrony międzynarodowej i właściwy do podejmowania decyzji w takich sprawach w pierwszej instancji;

g) »uchodźca« oznacza obywatela państwa trzeciego lub bezpaństwowca spełniającego wymogi art. 2 lit. d) dyrektywy 2011/95/UE;

[...]

l) »małoletni« oznacza obywatela państwa trzeciego lub bezpaństwowca, który nie ukończył 18 lat;

[...]”.

20 Artykuł 7 dyrektywy 2013/32 stanowi:

„1. Państwa członkowskie zapewniają, aby każda osoba dorosła posiadająca zdolność do czynności prawnych miała prawo wystąpienia we własnym imieniu z wnioskiem o udzielenie ochrony międzynarodowej.

2. Państwa członkowskie mogą przewidzieć możliwość wystąpienia przez wnioskodawcę z wnioskiem w imieniu osób pozostających na jego utrzymaniu. W takich przypadkach państwa członkowskie zapewniają, aby osoby dorosłe pozostające na utrzymaniu wnioskodawcy wyraziły zgodę na złożenie wniosku w ich imieniu, a w przeciwnym razie miały możliwość wystąpienia z wnioskiem we własnym imieniu.

Zgoda jest wymagana w momencie składania wniosku albo, najpóźniej, w momencie przeprowadzania przesłuchania osoby dorosłej pozostającej na utrzymaniu wnioskodawcy. Każda pozostająca na utrzymaniu osoba dorosła, przed zwróceniem się do niej o zgodę, jest informowana na osobności o odnośnych konsekwencjach proceduralnych złożenia wniosku w swoim imieniu oraz o przysługującym jej prawie do wystąpienia z odrębnym wnioskiem o udzielenie ochrony międzynarodowej.

3. Państwa członkowskie zapewniają, aby małoletni miał prawo do wystąpienia z wnioskiem o udzielenie ochrony międzynarodowej w swoim imieniu, jeśli posiada zdolność do czynności prawnych w postępowaniach zgodnie z prawem danego państwa członkowskiego, albo za pośrednictwem swoich rodziców lub innych dorosłych członków rodziny lub osoby dorosłej odpowiedzialnej za niego zgodnie z prawem lub praktyką danego państwa członkowskiego, albo za pośrednictwem swojego przedstawiciela.

[...]”.

21 Zgodnie z art. 9 ust. 1 tej dyrektywy:

„Wnioskodawcom zezwala się na pozostawanie w państwie członkowskim, wyłącznie na potrzeby procedury, do czasu podjęcia przez organ rozstrzygający decyzji zgodnie z procedurami obowiązującymi w pierwszej instancji określonymi w rozdziale III. To prawo do pozostawania nie stanowi uprawnienia do otrzymania zezwolenia na pobyt”.

22 Artykuł 10 ust. 2 wspomnianej dyrektywy głosi:

„Rozpatrując wnioski o udzielenie ochrony międzynarodowej, organ rozstrzygający ustala najpierw, czy wnioskodawców można zakwalifikować jako uchodźców, a jeśli nie, czy wnioskodawcy kwalifikują się do objęcia ich ochroną uzupełniającą”.

23 Artykuł 13 ust. 1 tej samej dyrektywy stanowi:

„Państwa członkowskie nakładają na wnioskodawców obowiązek współpracy z właściwymi organami w celu ustalenia ich tożsamości oraz innych elementów, o których mowa w art. 4 ust. 2 dyrektywy [2011/95].

[...]”.

24 Zgodnie z art. 31 dyrektywy 2013/32:

„1. Państwa członkowskie rozpatrują wnioski o udzielenie ochrony międzynarodowej w drodze procedury rozpatrywania wniosku zgodnie z podstawowymi zasadami i gwarancjami określonymi w rozdziale II.

2. Państwa członkowskie zapewniają, aby procedura rozpatrywania wniosku została zakończona w najkrótszym możliwym terminie, bez uszczerbku dla odpowiedniego i pełnego rozpatrzenia.

[...]”.

25 Artykuł 33 ust. 2 dyrektywy 2013/32 stanowi:

„Państwa członkowskie mogą uznać wniosek o udzielenie ochrony międzynarodowej za niedopuszczalny [...] jeżeli:

[...]

e) osoba pozostająca na utrzymaniu wnioskodawcy złożyła wniosek po tym, jak na mocy art. 7 ust. 2 wyraziła zgodę, aby jej sprawa została rozpatrzona na podstawie wniosku złożonego w jej imieniu, i nie zachodzą okoliczności faktyczne związane z sytuacją tej osoby uzasadniające odrębny wniosek”.

26 Zgodnie z art. 40 ust. 1 rzeczony dyrektywy:

„W przypadku gdy osoba, która złożyła wniosek o udzielenie ochrony międzynarodowej w państwie członkowskim, przedstawi dalsze informacje lub złoży kolejny wniosek w tym samym państwie członkowskim, to państwo członkowskie może zbadać te dalsze informacje lub elementy kolejnego wniosku w ramach rozpatrzenia poprzedniego wniosku lub w ramach kontroli decyzji na skutek wniesienia wniosku o ponowne rozpatrzenie lub odwołania, o ile właściwe organy mogą w tych ramach uwzględnić i rozważyć wszystkie elementy zawarte w dalszych informacjach lub kolejnym wniosku”.

27 Artykuł 46 tejże dyrektywy stanowi:

„1. Państwa członkowskie zapewniają, aby wnioskodawcy mieli prawo do skutecznego środka zaskarżenia przed sądem w następujących sytuacjach:

- a) decyzji podjętej w sprawie ich wniosków o udzielenie ochrony międzynarodowej, w tym decyzji:
 - i) o uznaniu wniosku za bezzasadny w zakresie dotyczącym nadania statusu uchodźcy lub ochrony uzupełniającej;
 - ii) o uznaniu wniosku za niedopuszczalny zgodnie z art. 33 ust. 2;

[...]

3. Aby spełnić wymogi w ust. 1, państwa członkowskie zapewniają, aby skuteczny środek zaskarżenia zapewniał pełne rozpatrzenie *ex nunc* zarówno okoliczności faktycznych, jak i kwestii prawnych, w tym, w stosownych przypadkach, rozpatrzenie potrzeby zapewnienia ochrony międzynarodowej na mocy dyrektywy [2011/95], co najmniej w postępowaniach odwoławczych przed sądem pierwszej instancji.

[...]”.

Dyrektywa 2013/33/UE

28 Motywy 9, 11 i 35 dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2013/33/UE z dnia 26 czerwca 2013 r. w sprawie ustanowienia norm dotyczących przyjmowania wnioskodawców ubiegających się o ochronę międzynarodową (Dz.U. 2013, L 180, s. 96) stanowią:

„(9) Stosując niniejszą dyrektywę, państwa członkowskie powinny starać się o jak najlepsze zabezpieczenie interesów dziecka oraz uwzględnienie jedności rodziny, zgodnie z odpowiednio [kartą praw podstawowych], Konwencją Organizacji Narodów Zjednoczonych z 1989 r. o prawach dziecka oraz europejską Konwencją o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności.

[...]

(11) Należy ustanowić normy dotyczące przyjmowania wnioskodawców, wystarczające do zapewnienia im godnego poziomu życia i porównywalnych warunków życia we wszystkich państwach członkowskich.

[...]

(35) Niniejsza dyrektywa nie narusza praw podstawowych i jest zgodna z zasadami uznanymi w szczególności w [karcie praw podstawowych]. W szczególności niniejsza dyrektywa ma na celu zapewnienie pełnego poszanowania godności ludzkiej i wspieranie stosowania art. 1, 4, 6, 7, 18, 21, 24 i 47 [tej] karty i musi być odpowiednio wdrażana”.

29 Artykuł 6 ust. 1 tej dyrektywy stanowi:

„Państwa członkowskie zapewniają doręczenie wnioskodawcy, w terminie trzech dni od dnia złożenia wniosku o udzielenie ochrony międzynarodowej, dokumentu wydanego na jego nazwisko, potwierdzającego jego status wnioskodawcy lub poświadczającego, że uzyskał on zezwolenie na pobyt na terytorium państwa członkowskiego, podczas gdy jego wniosek ma być lub jest rozpatrywany.

[...]”.

30 Zgodnie z art. 12 rzeczony dyrektywy:

„Zapewniając zakwaterowanie wnioskodawcom, państwa członkowskie podejmują właściwe środki w celu utrzymania, w możliwie jak najszerszym zakresie, jedności rodziny w postaci, w jakiej przebywa na ich terytorium. Środki takie są wdrażane za zgodą wnioskodawcy”.

Prawo bułgarskie

31 W Bułgarii rozpatrywanie wniosków o udzielenie ochrony międzynarodowej jest regulowane przez Zakon za ubezhishteto i bezhantsite (ustawę o azylu i uchodźcach, zwaną dalej „ZUB”).

32 Artykuły 8 i 9 ZUB przejmują w istocie kryteria udzielenia ochrony międzynarodowej ustanowione w dyrektywie 2011/95.

33 Zgodnie z art. 8 ust. 9 ZUB:

„Członkowie rodziny cudzoziemca, który uzyskał status uchodźcy, są [...] uważani za uchodźców, w zakresie, w jakim jest to zgodne z ich statusem osobistym, oraz przy braku podstaw wykluczenia przewidzianych w art. 12 ust. 1”.

34 Artykuł 12 ust. 1 i 2 ZUB wymienia okoliczności, w jakich nie można przyznać ochrony międzynarodowej, wśród których znajduje się przesłanka istnienia zagrożenia dla bezpieczeństwa narodowego.

35 Artykuł 32 Administrativnoprotsesualen kodeks (kodeksu postępowania administracyjnego), zatytułowany „Postępowania połączone”, stanowi:

„W przypadku postępowań, w których prawa i obowiązki stron wynikają z tych samych okoliczności faktycznych, a tylko jeden organ administracji jest właściwy, możliwe jest przeprowadzenie tylko jednego postępowania wobec kilku osób”.

Okoliczności faktyczne i pytanie prejudycjalne

- 36 Nigyar Rauf Kaza Ahmedbekova i jej syn, Rauf Emin Ogła Ahmedbekov, urodzeni, odpowiednio, w dniach 12 maja 1975 r. i 5 października 2007 r., są obywatelami Azerbejdżanu.
- 37 W dniu 19 listopada 2014 r. Emin Ahmedbekov (zwany dalej E. Ahmedbekovem), małżonek N.R.K. Ahmedbekovej i ojciec R.E.O. Ahmedbekova, złożył wniosek o udzielenie ochrony międzynarodowej do Darzhavna agentsia za bezhantsite (krajowej agencji ds. uchodźców, Bułgaria) (zwanej dalej „DAB”), który został oddalony decyzją zastępcy dyrektora DAB z dnia 12 maja 2015 r. Emin Ahmedbekov wniósł skargę na tę decyzję do Administrativen sad Sofia-grad (sądu administracyjnego w Sofii, Bułgaria), która to skarga została oddalona w dniu 2 listopada 2015 r. Wniósł on ponadto skargę kasacyjną do Varhoven administrativen sad (naczelnego sądu administracyjnego, Bułgaria), która to skarga – jak wynika z odpowiedzi sądu odsyłającego na wezwanie Trybunału do udzielenia wyjaśnień – została oddalona w dniu 25 stycznia 2017 r.
- 38 W dniu 25 listopada 2014 r. N.R.K. Ahmedbekova złożyła w DAB wniosek o udzielenie ochrony międzynarodowej dla siebie i swojego syna. Powyższy wniosek został oddalony decyzją zastępcy dyrektora DAB z dnia 12 maja 2015 r. z tego względu, że przesłanki niezbędne do przyznania ochrony międzynarodowej określone w art. 8 i 9 ZUB nie zostały spełnione.
- 39 Nigyar Rauf Kaza Ahmedbekova wniosła skargę o stwierdzenie nieważności tej decyzji do sądu odsyłającego, Administrativen sad Sofia-grad (sądu administracyjnego w Sofii).
- 40 W ramach swojej skargi powołuje się ona zarówno na prześladowania ze strony władz Azerbejdżanu, których ofiarą padł jej małżonek, jak i na okoliczności, które dotyczą jej osobiście.
- 41 W tym ostatnim względzie N.R.K. Ahmedbekova powołuje się na uzasadnioną obawę przed prześladowaniem z powodu przekonań politycznych, a także na przypadki molestowania seksualnego w miejscu pracy w Azerbejdżanie. Nigyar Rauf Kaza Ahmedbekova twierdzi, że o uzasadnionych obawach przed prześladowaniem, jakie żywi z powodu przekonań politycznych, świadczy w szczególności fakt jej uczestnictwa wniesienia skargi do Europejskiego Trybunału Praw Człowieka przeciwko Azerbejdżanowi, a także okoliczność, że brała ona udział w obronie osób prześladowanych przez władze Azerbejdżanu w związku z prowadzoną przez nie działalnością w dziedzinie obrony praw podstawowych. Ponadto prowadziła ona działalność w ramach mediów audiowizualnych „Azerbaydzanski chas”, prowadzących kampanię opozycyjną przeciwko reżimowi rządzącemu w Azerbejdżanie.
- 42 Sąd odsyłający dąży w szczególności do ustalenia, w jaki sposób powinny być rozpatrywane wnioski o udzielenie ochrony międzynarodowej złożone odrębnie przez członków jednej rodziny. Sąd ten zastanawia się również nad kwestią, czy okoliczność, że osoba ubiegająca się o ochronę międzynarodową uczestniczyła we wniesieniu skargę do Trybunału Praw Człowieka przeciwko swojemu państwu pochodzenia, jest istotnym elementem dla ustalenia, czy ochrona międzynarodowa powinna być przyznana.
- 43 W tych okolicznościach Administrativen sad Sofia-grad (sąd administracyjny w Sofii) postanowił zawiesić postępowanie i zwrócić się do Trybunału z następującymi pytaniami prejudycjalnymi:
- „1) Czy z art. 78 ust. 1 i art. 78 ust. 2 lit. a), d) i f) [TFUE], a także z motywu 12 i art. 1 dyrektywy [2013/32] wynika, że określona w art. 33 ust. 2 lit. e) tej dyrektywy podstawa niedopuszczalności wniosków o udzielenie ochrony międzynarodowej stanowi przepis o bezpośrednim skutku, od którego stosowania państwa członkowskie nie mogą odstąpić, na przykład poprzez stosowanie korzystniejszych przepisów prawa krajowego przewidujących rozpatrzenie pierwszego wniosku

o udzielenie ochrony międzynarodowej, w świetle tego, czy wnioskodawca przede wszystkim spełnia przesłanki nadania statusu uchodźcy, a następnie przesłanki udzielenia ochrony uzupełniającej, zgodnie z art. 10 ust. 2 wspomnianej dyrektywy?

- 2) Czy z art. 33 ust. 2 lit. e) dyrektywy 2013/32, interpretowanego w związku z art. 7 ust. 3 i art. 2 lit. a), c) i g) oraz z motywem 60 tej dyrektywy, wynika, że w okolicznościach takich jak rozpatrywane w postępowaniu głównym niedopuszczalny jest wniosek o udzielenie ochrony międzynarodowej złożony w imieniu pozostającego pod opieką małoletniego przez jego rodzica, gdy wniosek ten uzasadniono statusem dziecka będącego członkiem rodziny osoby, która złożyła wniosek o udzielenie ochrony międzynarodowej na tej podstawie, że posiada status uchodźcy w rozumieniu art. 1 lit. A konwencji genewskiej?
- 3) Czy z art. 33 ust. 2 lit. e) dyrektywy [2013/32], interpretowanego w związku z art. 7 ust. 1 i art. 2 lit. a), c) i g) oraz z motywem 60 tej dyrektywy, wynika, że w okolicznościach takich jak rozpatrywane w postępowaniu głównym niedopuszczalny jest wniosek o udzielenie ochrony międzynarodowej złożony w imieniu osoby pełnoletniej, gdy wniosek ten uzasadniono w toku postępowania przed właściwym organem administracyjnym jedynie tym, że wnioskodawca jest członkiem rodziny osoby, która złożyła wniosek o udzielenie ochrony międzynarodowej na tej podstawie, że jest uchodźcą w rozumieniu art. 1 lit. A konwencji genewskiej, a także tym, że wnioskodawca nie ma prawa wykonywania działalności zawodowej w chwili złożenia wniosku?
- 4) Czy art. 4 ust. 4 dyrektywy [2011/95], interpretowany w związku z motywem 36 tej dyrektywy, wymaga, aby ocena istnienia uzasadnionej obawy przed prześladowaniem lub rzeczywistego ryzyka doznania poważnej krzywdy była oparta jedynie na faktach i okolicznościach związanych z wnioskodawcą?
- 5) Czy art. 4 dyrektywy [2011/95], interpretowany w związku z motywem 36 tej dyrektywy i art. 31 ust. 1 dyrektywy [2013/32], dopuszcza w państwie członkowskim orzecznictwo krajowych sądów, na mocy którego:
 - a) zobowiązano właściwy organ do rozpatrzenia w tym samym postępowaniu wniosków o udzielenie ochrony międzynarodowej członkom jednej rodziny, gdy wnioski te uzasadniono takimi samymi okolicznościami faktycznymi, w szczególności twierdzeniami, że wyłącznie jeden z członków rodziny ma status uchodźcy;
 - b) zobowiązano właściwy organ do zawieszenia postępowania dotyczącego wniosków o udzielenie ochrony międzynarodowej członkom jednej rodziny – którzy osobiście nie spełniają przesłanek do udzielenia takiej ochrony – do chwili zakończenia postępowania dotyczącego wniosku członka rodziny złożonego na tej podstawie, że osoba ta jest uchodźcą w rozumieniu art. 1 lit. A konwencji genewskiej;

w tym – czy wskazane orzecznictwo sądów jest dopuszczalne ze względów związanych z nadrzędnym interesem dziecka, utrzymaniem jedności rodziny i ochroną prawa do życia prywatnego i rodzinnego, prawem do pozostania w państwie członkowskim do chwili rozpatrzenia wniosku, przy uwzględnieniu art. 7, 18 i 47 Karty praw podstawowych Unii Europejskiej, motywów 12 i 60 oraz art. 9 dyrektywy [2013/32], motywów 16, 18 i 36 oraz art. 23 dyrektywy [2011/95], motywów 9, 11 i 35 oraz art. 6 i 12 dyrektywy [2013/33]?

- 6) Czy z motywów 16, 18 i 36 oraz art. 3 dyrektywy [2011/95] w związku z motywem 24, art. 2 lit. d) i j), art. 13 i art. 23 ust. 1 i 2 tej dyrektywy wynika, że dopuszczają one przepis krajowy taki jak rozpatrywany w postępowaniu głównym, zawarty w art. 8 ust. 9 [ZUB], na podstawie którego uznaje się za uchodźców także członków rodziny cudzoziemca, któremu nadano status uchodźcy, w zakresie, w jakim jest to zgodne z ich osobistym statusem, a w prawie krajowym nie istnieją podstawy wykluczające nadanie statusu uchodźcy?

- 7) Czy z przepisów dotyczących powodów prześladowania zawartych w art. 10 dyrektywy [2011/95] wynika, że wniesienie skargi do Europejskiego Trybunału Praw Człowieka przeciwko państwu pochodzenia osoby określa tę osobę jako należącą do szczególnej grupy społecznej w rozumieniu art. 10 ust. 1 lit. d) tej dyrektywy, czy też wniesienie skargi należy uznać za opinię polityczną w rozumieniu art. 10 ust. 1 lit. e) tej dyrektywy?
- 8) Czy z art. 46 ust. 3 dyrektywy [2013/32] wynika, że sąd jest zobowiązany do rozpatrzenia co do istoty nowych podstaw do udzielenia ochrony międzynarodowej podniesionych w toku postępowania sądowego, których jednak nie wskazano w skardze do sądu wniesionej na decyzję w sprawie odmowy udzielenia ochrony międzynarodowej?
- 9) Czy z art. 46 ust. 3 dyrektywy [2013/32] wynika, że w postępowaniu sądowym dotyczącym zaskarżenia decyzji w sprawie odmowy udzielenia ochrony międzynarodowej sąd jest zobowiązany dokonać oceny dopuszczalności wniosku o udzielenie ochrony międzynarodowej zgodnie z art. 33 ust. 2 lit. e) tej dyrektywy, w sytuacji gdy w zaskarżonej decyzji dokonano oceny wniosku w świetle tego, czy wnioskodawca przede wszystkim spełnia przesłanki nadania statusu uchodźcy, a następnie przesłanki udzielenia ochrony uzupełniającej, zgodnie z wymogiem określonym w art. 10 ust. 2 tej dyrektywy?”.

W przedmiocie pytań prejudycjalnych

W przedmiocie pytania czwartego

- 44 Pytanie czwarte, które należy rozpatrzyć w pierwszej kolejności, dotyczy kwestii, czy ocena wniosku o udzielenie międzynarodowej ochrony powinna opierać się „jedynie na faktach i okolicznościach związanych z wnioskodawcą”.
- 45 Jak wynika z postanowienia odsyłającego, pytanie to zostało zadane ze względu na to, że N.R.K Ahmedbekova powoływała się w szczególności na to, iż jej małżonkowi groziło prześladowanie i poważna krzywda.
- 46 W związku z tym poprzez pytanie czwarte sąd odsyłający dąży w istocie do ustalenia, czy wykładni art. 4 dyrektywy 2011/95 należy dokonywać w ten sposób, że w ramach indywidualnej oceny wniosku o udzielenie ochrony międzynarodowej należy uwzględnić zagrożenia prześladowaniem i poważną krzywdą członków rodziny wnioskodawcy.
- 47 Aby odpowiedzieć na to pytanie, należy najpierw przypomnieć, że jak wynika z artykułów 13 i 18 dyrektywy 2011/95, interpretowanych w związku z definicjami „uchodźcy” i „osoby kwalifikującej się do otrzymania ochrony uzupełniającej”, zawartymi w art. 2 lit. d) i f) tej dyrektywy, ochrona międzynarodowa, o której mowa w dyrektywie, powinna zasadniczo być przyznawana każdemu obywatelowi państwa trzeciego oraz bezpaństwowcowi, który żywi uzasadnione obawy przed prześladowaniem z powodu swojej rasy, religii, narodowości, przekonań politycznych lub przynależności do określonej grupy społecznej bądź też który ponosi rzeczywiste ryzyko doznania poważnej krzywdy w rozumieniu art. 15 tej dyrektywy.
- 48 Dyrektywa 2011/95 nie przewiduje przyznawania statusu uchodźcy lub statusu ochrony uzupełniającej obywatelom państw trzecich lub bezpaństwowcom innym niż wymienieni w poprzednim punkcie. Z utrwalonego orzecznictwa wynika ponadto, że każda decyzja w sprawie przyznania statusu uchodźcy lub statusu ochrony uzupełniającej powinna opierać się na indywidualnej ocenie (wyrok z dnia 25 stycznia 2018 r., F, C-473/16, EU:C:2018:36, pkt 41 i przytoczone tam orzecznictwo) w celu ustalenia, czy z uwagi na indywidualną sytuację wnioskodawcy przesłanki przyznania takiego statusu zostały spełnione (wyrok z dnia 5 września 2012 r., Y i Z, C-71/11 i C-99/11, EU:C:2012:518, pkt 68).

- 49 Z ustanowionego przez prawodawcę Unii systemu przyznawania jednolitego statusu azylu lub ochrony uzupełniającej wynika, że ocena wniosku o udzielenie ochrony międzynarodowej, wymagana przez art. 4 dyrektywy 2011/95, ma na celu ustalenie, czy wnioskodawca – lub, w stosownych przypadkach, osoba, w której imieniu składa on wniosek – żywi uzasadnione obawy przed osobistym prześladowaniem lub ponosi osobiste rzeczywiste ryzyko doznania poważnej krzywdy.
- 50 O ile z powyższego wynika, że wniosek o udzielenie ochrony międzynarodowej nie może zostać uwzględniony jako taki ze względu na to, że członek rodziny wnioskodawcy żywi uzasadnioną obawę bycia prześladowanym lub ponosi rzeczywiste ryzyko doznania poważnej krzywdy, o tyle należy jednak – jak wskazał rzecznik generalny w pkt 32 swojej opinii – uwzględnić takie zagrożenia dla członka rodziny wnioskodawcy w celu ustalenia, czy ze względu na więź rodzinną łączącą go z tą osobą wnioskodawca sam jest zagrożony prześladowaniem lub poważną krzywdą. W tym względzie – jak wskazano w motywie 36 dyrektywy 2011/95 – członkowie rodziny zagrożonej osoby mogą zazwyczaj również znajdować się w szczególnie trudnej sytuacji.
- 51 W związku z tym na pytanie czwarte należy odpowiedzieć, że wykładni art. 4 dyrektywy 2011/95 należy dokonywać w ten sposób, iż w ramach indywidualnej oceny wniosku o udzielenie ochrony międzynarodowej należy uwzględnić zagrożenie prześladowaniem i poważną krzywdą członka rodziny wnioskodawcy, w celu ustalenia, czy ze względu na więź rodzinną łączącą go z tą osobą wnioskodawca sam jest narażony na prześladowanie lub poważną krzywdę.

W przedmiocie pytania piątego

- 52 W piątym pytaniu prejudycjalnym sąd odsyłający zasadniczo zwraca się do Trybunału o ustalenie, czy dyrektywy 2011/95 i 2013/32 w związku z art. 7, 18 i 47 karty oraz przy uwzględnieniu nadrzędnego dobra dziecka powinny być interpretowane w ten sposób, że stoją one na przeszkodzie temu, aby wnioski o udzielenie ochrony międzynarodowej złożone odrębnie przez członków jednej rodziny były rozpatrywane w tym samym postępowaniu lub aby ocena jednego z tych wniosków była zawieszona do czasu zakończenia postępowania w sprawie innego spośród tych wniosków.
- 53 Zgodnie z art. 7 ust. 1 dyrektywy 2013/32 każda osoba dorosła posiadająca zdolność do czynności prawnych powinna być uprawniona do wystąpienia z wnioskiem o udzielenie ochrony międzynarodowej w swoim imieniu. Do celów tego przepisu termin „osoba dorosła”, w świetle definicji pojęcia „małoletniego” zawartej w art. 2 lit. l) tej dyrektywy, należy rozumieć jako odnoszący się do obywateli państw trzecich i bezpaństwowców, którzy ukończyli 18 lat.
- 54 Jeżeli chodzi o małoletnich art. 7 ust. 3 dyrektywy 2013/32 stanowi, iż powinni być oni uprawnieni do wystąpienia z wnioskiem o udzielenie ochrony międzynarodowej w swoim imieniu w tych państwach członkowskich, które przyznają małoletnim zdolność do czynności prawnych w postępowaniach oraz że powinni być uprawnieni do złożenia wniosku o udzielenie ochrony międzynarodowej za pośrednictwem przedstawiciela będącego osobą dorosłą – takiego jak rodzic lub inny członek rodziny – we wszystkich państwach członkowskich.
- 55 Z przepisów tych wynika, że uregulowanie Unii nie sprzeciwia się ani temu, by kilku członków rodziny, takich jak w niniejszym przypadku N.R.K Ahmedbekova i E. Ahmedbekov, mogło złożyć odrębne wnioski o udzielenie ochrony międzynarodowej, ani temu, by jeden z tych członków mógł wystąpić z wnioskiem również w imieniu małoletniego członka rodziny, w niniejszym przypadku R.E.O. Ahmedbekova.
- 56 Dyrektywy 2011/95 i 2013/32 nie określają, w jaki sposób należy odnieść się do ewentualnych powiązań między wnioskami o udzielenie ochrony międzynarodowej, które mogą częściowo dotyczyć identycznych faktów lub okoliczności. W związku z brakiem szczególnych przepisów państwa członkowskie dysponują pewną swobodą uznania w tym względzie.

- 57 Niemniej jednak należy przypomnieć, po pierwsze, że art. 4 ust. 3 dyrektywy 2011/95 wymaga dokonania indywidualnej oceny każdego wniosku, po drugie, że zgodnie z art. 23 ust. 1 tej dyrektywy państwa członkowskie winny zapewniać utrzymanie jedności rodziny, oraz po trzecie, że art. 31 ust. 2 dyrektywy 2013/32 stanowi, iż każde państwo członkowskie zapewnia, aby organ rozstrzygający dokonał odpowiedniego i pełnego rozpatrzenia wniosku oraz zakończenia procedury w najkrótszym możliwym terminie.
- 58 Z wymogów indywidualnej oceny i pełnego rozpatrzenia wniosków o ochronę międzynarodową wynika, iż takie odrębnie złożone przez członków jednej rodziny wnioski – mimo że mogą być objęte środkami mającymi na celu zajęcie się kwestią wszelkich ewentualnych powiązań – powinny być rozpatrywane w kontekście sytuacji każdej zainteresowanej osoby. W związku z tym wnioski te nie mogą podlegać wspólnej ocenie.
- 59 Co się tyczy w szczególności tego, czy procedury rozpatrywania wniosków o udzielenie ochrony międzynarodowej odrębnie złożonych przez członków jednej rodziny powinny być prowadzone równocześnie, czy też przeciwnie, organ rozstrzygający mógłby zawiesić ocenę wniosku do czasu zakończenia procedury rozpatrywania w sprawie innego spośród tych wniosków, należy stwierdzić, po pierwsze, że w przypadku takim jak rozpatrywany w postępowaniu głównym – w którym jeden z członków rodziny powołuje się w szczególności na zagrożenie prześladowaniem innego członka rodziny – wskazane byłoby zbadanie w pierwszej kolejności, w ramach oceny wniosku tego ostatniego, czy zagrożenia te są rzeczywiste, oraz w drugiej kolejności, w razie potrzeby, czy małżonkowi i dziecku osoby zagrożonej prześladowaniem grozi również – ze względu na istnienie więzi rodzinnej – ryzyko prześladowania lub poważnej krzywdy.
- 60 Z kolei, zważywszy na uregulowanie zawarte w art. 31 ust. 2 dyrektywy 2013/32, – zgodnie z którym rozpatrzenie wniosku o udzielenie ochrony międzynarodowej powinno zostać zakończone w najkrótszym możliwym terminie – jak również na cel tej dyrektywy polegający na zapewnieniu, by wnioski o udzielenie ochrony międzynarodowej były rozstrzygane w najkrótszym możliwym terminie (wyrok z dnia 25 lipca 2018 r., Alheto, C-585/16, EU:C:2018:584, pkt 109), rozpatrywanie wniosku jednego z członków rodziny nie powinno prowadzić do zawieszenia rozpatrywania wniosku innego członka rodziny o takim charakterze, że postępowanie dotyczące tego ostatniego wniosku mogłoby być wszczęte dopiero w momencie zakończenia wydaniem decyzji organu rozstrzygającego postępowania dotyczącego poprzedniego wniosku. Przeciwnie, dla realizacji celu szybkiego tempa postępowania i dla ułatwienia utrzymania jedności rodziny ważne jest, aby decyzje w sprawie wniosków dotyczących członków tej samej rodziny – i pozostające ze sobą w związku – były wydawane w krótkim odstępie czasowym.
- 61 Należy stwierdzić w tym względzie, że w przypadku gdy organ rozstrzygający stwierdzi, że dana osoba posiada uzasadnione obawy prześladowania lub ponosi rzeczywiste ryzyko doznania poważnej krzywdy, powinien on być co do zasady w stanie ocenić w krótkim terminie, czy członkom rodziny tej osoby nie grozi również takie prześladowanie ze względu na łączące ich związki rodzinne. Ocena ta powinna móc być przeprowadzona lub przynajmniej rozpoczęta przed wydaniem decyzji o udzieleniu ochrony międzynarodowej wspomnianej osobie.
- 62 W przypadku gdy organ rozstrzygający stwierdzi, że żadnego członka rodziny nie dotyczy uzasadniona obawa przed prześladowaniem lub nie ponosi on rzeczywistego ryzyka doznania poważnej krzywdy, organ ten powinien co do zasady być w stanie wydać decyzje o odrzuceniu wniosków o ochronę międzynarodową w tym samym dniu.
- 63 Wynika stąd, że w niniejszym przypadku nie można czynić zastępcy dyrektora DAB zarzutu z tego, że wydał on swoje decyzje w przedmiocie wniosków N.R.K Ahmedbekovej i E. Ahmedbekova tego samego dnia, o ile wnioski te nie były przedmiotem wspólnej oceny, czego zweryfikowanie należy do sądu odsyłającego.

- 64 Jeżeli chodzi wreszcie o pytanie sądu odsyłającego dotyczące wpływu nadrzędnego interesu dziecka i artykułów 7, 18 i 47 karty, wystarczy zauważyć, że rzeczony prawa podstawowe muszą być przestrzegane przy wdrażaniu dyrektyw 2011/95 i 2013/32, jednak w kontekście odpowiedzi, jaka powinna zostać udzielona na omawiane pytanie prejudycjalne, z postanowień tych nie płyną żadne dodatkowe wskazówki.
- 65 W świetle powyższych rozważań na pytanie piąte należy odpowiedzieć, że dyrektywy 2011/95 i 2013/32 należy interpretować w ten sposób, iż nie stoją one na przeszkodzie temu, aby wnioski o udzielenie ochrony międzynarodowej złożone odrębnie przez członków jednej rodziny były objęte środkami mającymi na celu zajęcie się kwestią wszelkich ewentualnych powiązań, ale stoją na przeszkodzie temu, by wnioski te były przedmiotem wspólnej oceny. Rzeczony dyrektywy stoją również na przeszkodzie temu, aby ocena jednego ze wspomnianych wniosków była zawieszona do czasu zakończenia procedury rozpatrywania innego spośród tych wniosków.

W przedmiocie pytania szóstego

- 66 Poprzez pytanie szóste sąd odsyłający dąży w istocie do ustalenia, czy art. 3 dyrektywy 2011/95 powinien być interpretowany w ten sposób, że państwo członkowskie może postanowić – w przypadku udzielenia ochrony międzynarodowej członkowi danej rodziny – o rozszerzeniu tej ochrony na innych członków tej rodziny.
- 67 Z postanowienia odsyłającego wynika, że art. 8 ust. 9 ZUB przewiduje takie rozszerzenie ochrony. Nie można wykluczyć, że przepis ten zostanie w niniejszym przypadku zastosowany względem R.E.O. Ahmedbekova oraz E. Ahmedbekova. Gdyby sąd odsyłający uznał bowiem, że N.R.K Ahmedbekova, w wyniku okoliczności dotyczących jej osobiście, takich jak wymienione w pkt 41 niniejszego wyroku, posiada uzasadnione obawy przed prześladowaniem, to stwierdzenie to powinno prowadzić co do zasady do przyznania N.R.K Ahmedbekovej statusu uchodźcy. W konsekwencji, zgodnie z art. 8 ust. 9 ZUB, status ten byłby zasadniczo rozszerzony na członków jej rodziny, bez konieczności badania, czy dotyczy ich uzasadniona obawa prześladowania.
- 68 Należy zauważyć, że dyrektywa 2011/95 nie przewiduje możliwości takiego rozszerzenia statusu uchodźcy lub statusu przyznanego w drodze ochrony uzupełniającej na członków rodziny osoby, której przyznano ten status. Z art. 23 tej dyrektywy wynika bowiem, że przepis ten ogranicza się do nałożenia na państwa członkowskie obowiązku zorganizowania swego prawa krajowego tak, by członkowie rodziny – w rozumieniu art. 2 lit. j) rzeczony dyrektywy – beneficjenta takiego statusu, którzy osobiście nie kwalifikują się do jego otrzymania, mogli domagać się pewnych świadczeń, obejmujących w szczególności wydanie zezwolenia na pobyt, dostęp do zatrudnienia lub dostęp do edukacji, mających na celu utrzymanie jedności rodziny.
- 69 Należy zatem zbadać, czy art. 3 dyrektywy 2011/95, który pozwala państwom członkowskim na wprowadzenie lub utrzymanie „bardziej korzystnych norm dla określania w szczególności, kto kwalifikuje się jako uchodźca lub osoba podlegająca ochronie uzupełniającej, oraz dla określenia istoty międzynarodowej ochrony, w zakresie, w jakim normy te są zgodne z niniejszą dyrektywą”, zezwala na utrzymanie w mocy przepisu takiego jak art. 8 ust. 9 ZUB.
- 70 Z brzmienia tego przepisu, interpretowanego w związku z motywem 14 dyrektywy 2011/95, wynika, że korzystniejsze normy określone w art. 3 tej dyrektywy mogą obejmować w szczególności złagodzenie warunków, na podstawie których obywatel państwa trzeciego lub bezpaństwowiec może korzystać ze statusu uchodźcy lub statusu ochrony uzupełniającej.
- 71 Trybunał wskazał już, że uściślenie zawarte we wspomnianym art. 3, zgodnie z którym wszelkie korzystniejsze normy muszą być zgodne z dyrektywą 2011/95, oznacza, iż normy te nie powinny być sprzeczne z ogólną systematyką lub celami tej dyrektywy. W szczególności zakazane są normy, które

przyznają prawo do uzyskania statusu uchodźcy lub statusu ochrony uzupełniającej obywatelom państw trzecich znajdującym się w sytuacjach pozbawionych jakiegokolwiek związku z racją bytu międzynarodowej ochrony (zob. w tym względzie wyrok z dnia 18 grudnia 2014 r., M'Bodj, C-542/13, EU:C:2014:2452, pkt 42, 44). Dotyczy to szczególnie norm, które przyznają rzeczony status osobom objętym zakresem podstawy wyłączenia przewidzianej w art. 12 tej dyrektywy (wyrok z dnia 9 listopada 2010 r., B i D, C-57/09 i C-101/09, EU:C:2010:661, pkt 115).

- 72 Jak wskazał rzecznik generalny w pkt 58 swojej opinii, automatyczne przyznanie, na podstawie prawa krajowego, statusu uchodźcy członkom rodziny osoby, której nadano taki status w ramach systemu ustanowionego przez dyrektywę 2011/95, nie jest a priori pozbawione jakiegokolwiek związku z logiką ochrony międzynarodowej.
- 73 W tym względzie należy stwierdzić, że w niniejszym przypadku ewentualne przyznanie statusu uchodźcy lub statusu ochrony uzupełniającej dziecku i małżonkowi N.R.K Ahmedbekovej wskutek nadania takiego statusu tej ostatniej, ze względu na potrzebę zachowania jedności rodziny zainteresowanych, wpisuje się w logikę ochrony międzynarodowej, która doprowadziła do nadania tego statusu.
- 74 W związku z powyższym na pytanie szóste należy odpowiedzieć, że wykładni art. 3 dyrektywy 2011/95 należy dokonywać w ten sposób, że państwo członkowskie może postanowić – w przypadku udzielenia ochrony międzynarodowej członkowi danej rodziny zgodnie z systemem ustanowionym przez tę dyrektywę – o rozszerzeniu tej ochrony na innych członków tej rodziny, pod warunkiem że nie zachodzi w ich przypadku którakolwiek z podstaw wyłączenia określonych w art. 12 tej dyrektywy oraz że ich obecna sytuacja, zważywszy na potrzebę utrzymania jedności rodziny, wpisuje się w logikę ochrony międzynarodowej.

W przedmiocie pytań drugiego i trzeciego

- 75 Poprzez pytania drugie i trzecie, które należy rozpatrzyć łącznie, sąd odsyłający dąży w istocie do ustalenia, czy podstawa niedopuszczalności określona w art. 33 ust. 2 lit. e) dyrektywy 2013/32 dotyczy sytuacji takiej jak rozpatrywana w postępowaniu głównym, w której osoba dorosła złożyła wniosek o udzielenie ochrony międzynarodowej w imieniu własnym oraz w imieniu swojego małoletniego dziecka, opierając się w szczególności na istnieniu więzi rodzinnej z inną osobą, która złożyła odrębny wniosek o udzielenie ochrony międzynarodowej.
- 76 Jak wykazano w pkt 53–55 niniejszego wyroku, z art. 7 ust. 1 i 3 dyrektywy 2013/32 wynika, że członkowie jednej rodziny mogą złożyć odrębne wnioski o udzielenie ochrony międzynarodowej i objąć zakresem jednego z nich osobę małoletnią należącą do tej rodziny.
- 77 Podstawa niedopuszczalności określona w artykule 33 ust. 2 lit. e) dyrektywy 2013/32 dotyczy szczególnej sytuacji, w której osoba, która pozostaje na utrzymaniu innej osoby, wyraża najpierw – zgodnie z art. 7 ust. 2 tej dyrektywy – zgodę na to, żeby wniosek o udzielenie ochrony międzynarodowej był złożony w jej imieniu, a następnie występuje z wnioskiem o udzielenie ochrony międzynarodowej we własnym imieniu.
- 78 Z zastrzeżeniem weryfikacji przez sąd odsyłający z dostarczonego przez niego opisu sporu w postępowaniu głównym wynika, że ani N.R.K Ahmedbekovej, ani R.E.O. Ahmedbekova nie dotyczy taka szczególna sytuacja. To samo odnosi się zresztą do E. Ahmedbekova.
- 79 W tych okolicznościach podstawa niedopuszczalności określona w art. 33 ust. 2 lit. e) dyrektywy 2013/32 nie znajduje zastosowania.

- 80 Wniosku tego nie podważa okoliczność, że jeden z członków rodziny powołuje się na więź rodzinną i odnosi się w swoim wniosku do pewnych faktów, które zostały przedstawione również we wniosku złożonym przez innego członka tej rodziny. Taka sytuacja nie zalicza się do sytuacji, o której mowa w art. 33 ust. 2 lit. e) dyrektywy 2013/32, lecz powinna zostać zbadana w świetle zasad, które zostały przypomniane i wyjaśnione w ramach odpowiedzi na pytania czwarte i piąte.
- 81 Z powyższego wynika, że na pytania drugie i trzecie należy odpowiedzieć, że podstawa niedopuszczalności określona w art. 33 ust. 2 lit. e) dyrektywy 2013/32 nie dotyczy sytuacji takiej jak rozpatrywana w postępowaniu głównym, w której osoba dorosła złożyła wniosek o udzielenie ochrony międzynarodowej w imieniu własnym oraz w imieniu swojego małoletniego dziecka, opierając się w szczególności na istnieniu więzi rodzinnej z inną osobą, która złożyła odrębny wniosek o udzielenie ochrony międzynarodowej.

W przedmiocie pytań pierwszego i dziewiątego

- 82 Ze względu na odpowiedzi udzielone na pytania drugie i trzecie pytania pierwsze i dziewiąte nie wymagają odpowiedzi.
- 83 W pierwszym i dziewiątym pytaniu prejudycjalnym sąd odsyłający zasadniczo zwraca się do Trybunału o ustalenie, czy art. 33 ust. 2 lit. e) dyrektywy 2013/32 wywołuje bezpośredni skutek i może być zastosowany przez sąd pierwszej instancji rozpatrujący skargę na decyzję w sprawie wniosku o udzielenie ochrony międzynarodowej, nawet jeśli organ wydający tę decyzję nie zbadał możliwości zastosowania tego przepisu. Jak wynika z odpowiedzi udzielonej na pytania drugie i trzecie, art. 33 ust. 2 lit. e) dyrektywy 2013/32 w każdym razie nie ma zastosowania w przypadku takim jak rozpatrywany w postępowaniu głównym.

W przedmiocie pytania siódmego

- 84 Poprzez pytanie siódme sąd odsyłający dąży w istocie do ustalenia, czy uczestnictwo we wniesieniu przez osobę ubiegającą się o ochronę międzynarodową skargi do Europejskiego Trybunału Praw Człowieka przeciwko swojemu państwu pochodzenia należy traktować – w ramach oceny powodów prześladowania, o których mowa w art. 10 dyrektywy 2011/95 – jako dowód przynależności tego wnioskodawcy do „szczególnej grupy społecznej” w rozumieniu ust. 1 lit. d) tego artykułu, czy jako powód prześladowania z powodu „opinii politycznych” w rozumieniu ust. 1 lit. e) tego artykułu.
- 85 W tym względzie należy zauważyć, że art. 10 ust. 1 dyrektywy 2011/95 powinien być interpretowany w związku z ust. 2 tego artykułu. Zgodnie z art. 10 ust. 2 podczas dokonywania oceny, czy obawa wnioskodawcy przed prześladowaniem jest uzasadniona, bez znaczenia jest, czy wnioskodawca rzeczywiście odznacza się rasową, religijną, narodowościową, społeczną lub polityczną cechą powodującą prześladowanie, jeżeli tylko taka cecha jest przypisywana wnioskodawcy przez podmiot dopuszczający się prześladowania.
- 86 W związku z powyższym, niezależnie od kwestii, czy uczestnictwo obywatela Azerbejdżanu we wniesieniu skargi do Europejskiego Trybunału Praw Człowieka przeciwko rzeczonemu państwu w celu stwierdzenia naruszenia przez władze tego państwa podstawowych wolności stanowi wyraz „poglądów politycznych” tego obywatela, istotne jest zbadanie w ramach oceny powodów prześladowania podniesionych w złożonym przez niego wniosku o udzielenie ochrony międzynarodowej, czy istnieją uzasadnione powody do obaw, że jego uczestnictwo we wniesieniu skargi jest postrzegane przez wspomniane władze jako akt stanowiący działalność opozycyjną, wobec którego mogłyby one rozważyć zastosowanie represji.

- 87 W przypadku gdy istnieją uzasadnione powody do obaw, że tak właśnie jest, należy uznać, iż wnioskodawca ponosi poważne i rzeczywiste zagrożenie prześladowaniem z powodu wyrażanych przez siebie opinii dotyczących polityki i metod w swoim kraju pochodzenia. Jak wynika z samego brzmienia art. 10 ust. 1 lit. e) dyrektywy 2011/95, pojęcie „opinii politycznej” zawarte w tym przepisie obejmuje taką sytuację.
- 88 Natomiast grupa osób, do której może należeć w stosownym przypadku osoba ubiegająca się o ochronę międzynarodową, w przypadku gdy uczestniczy we wniesieniu skargi do Europejskiego Trybunału Praw Człowieka, nie może co do zasady zostać zakwalifikowana jako „szczególna grupa społeczna” w rozumieniu art. 10 ust. 1 lit. d) dyrektywy 2011/95.
- 89 Aby bowiem można było stwierdzić istnienie „grupy społecznej” w rozumieniu tego przepisu, muszą zostać spełnione kumulatywnie dwie przesłanki. Z jednej strony członkowie takiej grupy muszą mieć „wspólne cechy wrodzone” lub „wspólne pochodzenie, których nie można zmienić”, albo wspólne cechy lub wierzenia „tak ważne dla tożsamości lub świadomości, że nie można zmuszać danej osoby do odstąpienia od nich”; z drugiej zaś strony grupa ta musi posiadać odrębną tożsamość w danym państwie trzecim z tego względu, że jest postrzegana jako „odrębna” od reszty społeczeństwa (wyrok z dnia 7 listopada 2013 r. w sprawie X i in., C-199/12–C-201/12, EU:C:2013:720, pkt 45). Nie wydaje się, z zastrzeżeniem zweryfikowania tego przez sąd odsyłający, by powyższe kumulatywne przesłanki były spełnione w sprawie w postępowaniu głównym.
- 90 Mając na względzie powyższe rozważania, na pytanie siódme należy odpowiedzieć, że uczestnictwa we wniesieniu przez osobę ubiegającą się o ochronę międzynarodową skargi do Europejskiego Trybunału Praw Człowieka przeciwko swojemu państwu pochodzenia nie należy co do zasady traktować – w ramach oceny powodów prześladowania, o których mowa w art. 10 dyrektywy 2011/95 – jako dowodu przynależności tej osoby do „szczególnej grupy społecznej” w rozumieniu ust. 1 lit. d) tego artykułu, lecz jako powód prześladowania z powodu „opinii politycznych” w rozumieniu ust. 1 lit. e) tego artykułu, pod warunkiem że istnieją uzasadnione powody do obaw, że owo uczestnictwo we wniesieniu skargi jest postrzegane przez władze tego państwa jako akt stanowiący działalność opozycyjną, wobec którego mogłyby one rozważyć zastosowanie represji.

W przedmiocie pytania ósmego

- 91 Poprzez pytanie ósme sąd odsyłający zasadniczo zwraca się do Trybunału o ustalenie, czy art. 46 ust. 3 dyrektywy 2013/32 należy interpretować w ten sposób, że sąd pierwszej instancji rozpatrujący skargę na decyzję odmawiającą udzielenia ochrony międzynarodowej jest zobowiązany dokonać oceny podstaw do udzielenia takiej ochrony, które zostały powołane po raz pierwszy w toku postępowania odwoławczego, mimo że dotyczyły one zdarzeń lub obaw przed prześladowaniem, jakie miały wystąpić przed wydaniem tej decyzji, a nawet przed złożeniem wniosku o udzielenie ochrony międzynarodowej.
- 92 Artykuł 46 ust. 3 dyrektywy 2013/32 uściśla zakres prawa do skutecznego środka zaskarżenia, które zgodnie z art. 46 ust. 1 tej dyrektywy powinno przysługiwać osobom ubiegającym się o ochronę międzynarodową wobec decyzji w sprawie ich wniosków (wyrok z dnia 25 lipca 2018 r., Alheto, C-585/16, EU:C:2018:584, pkt 105). Przepis ten przewiduje, że państwa członkowskie związane tą dyrektywą powinny zapewnić, by przynajmniej sąd rozpoznający w pierwszej instancji skargę na decyzję w sprawie wniosku o udzielenie ochrony międzynarodowej przeprowadził „pełne rozpatrzenie ex nunc zarówno okoliczności faktycznych, jak i kwestii prawnych, w tym, w stosownych przypadkach, rozpatrzenie potrzeby zapewnienia ochrony międzynarodowej na mocy dyrektywy [2011/95]”.
- 93 W tej kwestii należy wskazać, że wyrażenie „ex nunc” uwydatnia obowiązek przeprowadzenia przez sąd oceny uwzględniającej w stosownym wypadku nowe okoliczności, które ujawniły się po wydaniu decyzji będącej przedmiotem skargi. Zawarty w art. 46 ust. 3 dyrektywy 2013/32 przymiotnik „pełne”

potwierdza, że organ rozstrzygający ma obowiązek rozpatrzenia zarówno okoliczności, które powinien był lub miał możliwość uwzględnić, jak i tych, które wystąpiły po wydaniu decyzji przez ten organ (wyrok z dnia 25 lipca 2018 r., *Alheto*, C-585/16, EU:C:2018:584, pkt 111, 113).

- 94 O ile z art. 46 ust. 3 dyrektywy 2013/32 wynika, że państwa członkowskie są zobowiązane do zorganizowania swego prawa krajowego tak, by rozpoznawanie odnośnych skarg obejmowało rozpatrzenie przez sąd wszystkich okoliczności faktycznych i prawnych, które umożliwią mu przeprowadzenie zaktualizowanej oceny danego przypadku (wyrok z dnia 25 lipca 2018 r., *Alheto*, C-585/16, EU:C:2018:584, pkt 110), o tyle nie wynika stąd jednak, że osoba ubiegająca się o ochronę międzynarodową może – bez narażania się na dodatkowe rozpatrzenie jej wniosku przez organ rozstrzygający – wpływać na istotę tego wniosku, a tym samym na zakres sprawy, powołując się w toku postępowania odwoławczego na podstawę udzielenia wspomnianej ochrony, która nie została przedstawiona temu organowi, mimo że dotyczyła zdarzeń lub obaw przed prześladowaniem, jakie miały wystąpić przed wydaniem tej decyzji, a nawet przed złożeniem wniosku o udzielenie ochrony międzynarodowej.
- 95 Należy przypomnieć w tym względzie, że z art. 2 lit. d) i f) oraz art. 10 i 15 dyrektywy 2011/95 wynika, że ochrona międzynarodowa może być przyznana z powodu uzasadnionej obawy przed prześladowaniem ze względu na rasę, religię, narodowość, przekonania polityczne lub przynależność do określonej grupy społecznej – przy czym każdy z tych powodów jest zdefiniowany w sposób odrębny we wspomnianym art. 10 – lub też z powodu doznania poważnej krzywdy określonej w art. 15 lub obawy przed taką krzywdą.
- 96 Należy również przypomnieć, że rozpatrzenie wniosku o udzielenie ochrony międzynarodowej przez organ administracyjny lub quasi-sądowy dysponujący szczególnymi środkami i personelem wyspecjalizowanym w tej dziedzinie jest zasadniczym etapem wspólnych procedur wprowadzonych dyrektywą 2013/32 oraz że przyznane wnioskodawcy przez art. 46 ust. 3 prawo do uzyskania pełnego rozpatrzenia *ex nunc* przed sądem nie może być interpretowane w ten sposób, że łagodzi ono ciężący na tym wnioskodawcy obowiązek współpracy z tym organem (zob. podobnie wyrok z dnia 25 lipca 2018 r., *Alheto*, C-585/16, EU:C:2018:584, pkt 116).
- 97 Doszłoby do obejścia tego zasadniczego etapu postępowania przed organem rozstrzygającym, gdyby w celu uchylecia lub zmiany przez sąd decyzji odmownej wydanej przez ten organ wnioskodawca mógł, bez żadnej konsekwencji proceduralnej, powoływać się na podstawę udzielenia ochrony międzynarodowej, która nie została podniesiona przed tym organem i nie mogła w związku z tym zostać przez ten organ zbadana, mimo że dotyczyła zdarzeń lub obaw, jakie miały istnieć wcześniej.
- 98 W konsekwencji w przypadku gdy jedna z podstaw do udzielenia ochrony międzynarodowej wymienionych w pkt 95 niniejszego wyroku została podniesiona po raz pierwszy w toku postępowania odwoławczego, a dotyczyła zdarzeń lub obaw, jakie miały istnieć przed przyjęciem tej decyzji lub nawet przed złożeniem wniosku o udzielenie ochrony międzynarodowej, należy uznać ją za „dalsze informacje” w rozumieniu art. 40 ust. 1 dyrektywy 2013/32. Z przepisu tego wynika, że taka kwalifikacja oznacza, iż sąd rozpoznający skargę musi zbadać rzeczoną podstawę w ramach badania decyzji będącej przedmiotem skargi, pod warunkiem jednak, że każdy z „właściwych organów”, co obejmuje nie tylko sąd, ale również organ rozstrzygający, ma możliwość zbadania, w tym zakresie, nowych informacji.
- 99 Aby sąd ten mógł ustalić, czy ma możliwość zbadania nowych informacji w ramach środka zaskarżenia, powinien sprawdzić, czy w świetle przepisów postępowania sądowego przewidzianych przez jego prawo krajowe podstawa do udzielenia ochrony międzynarodowej nie została podniesiona po raz pierwszy w toczącym się przed nim postępowaniu odwoławczym na spóźnionym etapie i czy została ona przedstawiona dostatecznie konkretnie, aby mogła zostać należycie zbadana.

- 100 Jeżeli w następstwie tej weryfikacji okaże się, że sąd ma możliwość włączenia tej podstawy do oceny środka zaskarżenia, powinien on zwrócić się do organu rozstrzygającego, w terminie będącym zgodnym z wytyczonym przez dyrektywę 2013/32 celem szybkości postępowania (zob. w tym względzie wyrok z dnia 25 lipca 2018 r., Alheto, C-585/16, EU:C:2018:584, pkt 109), o zbadanie tej podstawy, a wynik tego badania wraz z uzasadnieniem powinien zostać przedstawiony wnioskodawcy oraz sądowi, zanim przeprowadzi on przesłuchanie wnioskodawcy oraz dokona oceny sprawy.
- 101 W niniejszym przypadku, jak zauważył rzecznik generalny w pkt 74 swojej opinii, niektóre elementy akt sprawy przedłożone Trybunałowi świadczą o tym, że podstawa uzasadnionej obawy przed prześladowaniem z powodu poglądów politycznych, której dotyczy pytanie sądu odsyłającego, została już podniesiona przed DAB, jednakże N.R.K. Ahmedbekova powołała się w trakcie postępowania odwoławczego na dodatkowe okoliczności faktyczne w celu uzasadnienia tej podstawy.
- 102 Jeśli – czego ustalenie należy wyłącznie do sądu odsyłającego – N.R.K. Ahmedbekova nie powołała się w sposób dodatkowy w toku postępowania odwoławczego na podstawę udzielenia ochrony międzynarodowej, lecz na okoliczności faktyczne mające na celu lepsze uzasadnienie podstawy, która została podniesiona przed organem rozstrzygającym i którą organ ten odrzucił, to w takim wypadku do sądu rozpatrującego środek zaskarżenia należy ustalenie, czy okoliczności faktyczne podniesione przed nim po raz pierwszy są istotne i nie pokrywają się z okolicznościami, które organ rozstrzygający miał możliwość uwzględnić. Jeśli tak jest, wywody zawarte w pkt 97–100 niniejszego wyroku stosują się *mutatis mutandis*.
- 103 Mając na względzie powyższe rozważania, należy odpowiedzieć na pytanie ósme, że art. 46 ust. 3 dyrektywy 2013/32 w związku z odesłaniem do procedury odwoławczej z art. 40 ust. 1 tej dyrektywy należy interpretować w ten sposób, że sąd pierwszej instancji rozpatrujący skargę na decyzję odmawiającą udzielenia ochrony międzynarodowej jest co do zasady zobowiązany dokonać oceny – po uprzednim zwróceniu się o to do organu rozstrzygającego – czy podstawy udzielenia takiej ochrony lub okoliczności faktyczne, które zostały powołane po raz pierwszy w toku postępowania odwoławczego, mimo że dotyczyły zdarzeń lub obaw, jakie miały zaistnieć przed wydaniem wspomnianej decyzji, a nawet przed złożeniem wniosku o udzielenie ochrony międzynarodowej, stanowią „nowe informacje”. Sąd ten nie jest natomiast zobowiązany do dokonania tej oceny, jeżeli uzna, że powyższe podstawy i okoliczności faktyczne zostały podniesione w sposób spóźniony na etapie postępowania odwoławczego lub że nie zostały one przedstawione dostatecznie konkretnie, aby mogły zostać należycie zbadane, czy też jeszcze – jeśli chodzi o okoliczności faktyczne – jeżeli uzna, że nie są one istotne lub nie są dostatecznie odrębne od okoliczności, które organ rozstrzygający miał już możliwość uwzględnić.

W przedmiocie kosztów

- 104 Dla stron w postępowaniu głównym niniejsze postępowanie ma charakter incydentalny, dotyczy bowiem kwestii podniesionej przed sądem odsyłającym, do niego zatem należy rozstrzygnięcie o kosztach. Koszty poniesione w związku z przedstawieniem uwag Trybunałowi, inne niż koszty stron w postępowaniu głównym, nie podlegają zwrotowi.

Z powyższych względów Trybunał (druga izba) orzeka, co następuje:

- 1) Wykładni art. 4 dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2011/95/UE z dnia 13 grudnia 2011 r. w sprawie norm dotyczących kwalifikowania obywateli państw trzecich lub bezpaństwowców jako beneficjentów ochrony międzynarodowej, jednolitego statusu uchodźców lub osób kwalifikujących się do otrzymania ochrony uzupełniającej oraz zakresu udzielanej ochrony należy dokonywać w ten sposób, że w ramach indywidualnej oceny wniosku o udzielenie ochrony międzynarodowej należy uwzględnić zagrożenie

prześladowaniem i poważną krzywdą członka rodziny wnioskodawcy w celu ustalenia, czy ze względu na więź rodzinną łączącą go z tą osobą wnioskodawca sam jest narażony na prześladowanie lub poważną krzywdę.

- 2) Dyrektywę 2011/95 oraz dyrektywę 2013/32 Parlamentu Europejskiego i Rady 2013/32/UE z dnia 26 czerwca 2013 r. w sprawie wspólnych procedur udzielania i cofania ochrony międzynarodowej należy interpretować w ten sposób, że nie stoją one na przeszkodzie temu, aby wnioski o udzielenie ochrony międzynarodowej złożone odrębnie przez członków jednej rodziny były objęte środkami mającymi na celu zajęcie się kwestią wszelkich ewentualnych powiązań, ale stoją na przeszkodzie temu, by wnioski te były przedmiotem wspólnej oceny. Rzeczone dyrektywy stoją również na przeszkodzie temu, aby ocena jednego ze wspomnianych wniosków była zawieszona do czasu zakończenia procedury rozpatrywania innego spośród tych wniosków.
- 3) Wykładni art. 3 dyrektywy 2011/95 należy dokonywać w ten sposób, że państwo członkowskie może postanowić – w przypadku udzielenia ochrony międzynarodowej członkowi danej rodziny zgodnie z systemem ustanowionym przez tę dyrektywę – o rozszerzeniu tej ochrony na innych członków tej rodziny, pod warunkiem że nie zachodzi w ich przypadku którakolwiek z podstaw wyłączenia określonych w art. 12 tej dyrektywy oraz że ich obecna sytuacja, zważywszy na potrzebę utrzymania jedności rodziny, wpisuje się w logikę ochrony międzynarodowej.
- 4) Podstawa niedopuszczalności określona w art. 33 ust. 2 lit. e) dyrektywy 2013/32 nie dotyczy sytuacji takiej jak rozpatrywana w postępowaniu głównym, w której osoba dorosła złożyła wniosek o udzielenie ochrony międzynarodowej w imieniu własnym oraz w imieniu swojego małoletniego dziecka, opierając się w szczególności na istnieniu więzi rodzinnej z inną osobą, która złożyła odrębny wniosek o udzielenie ochrony międzynarodowej.
- 5) Uczestnictwa we wniesieniu przez osobę ubiegającą się o ochronę międzynarodową skargi do Europejskiego Trybunału Praw Człowieka przeciwko swojemu państwu pochodzenia należy co do zasady traktować – w ramach oceny powodów prześladowania, o których mowa w art. 10 dyrektywy 2011/95 – nie jako dowód przynależności tej osoby do „szczególnej grupy społecznej” w rozumieniu ust. 1 lit. d) tego artykułu, lecz jako powód prześladowania z powodu „opinii politycznych” w rozumieniu ust. 1 lit. e) tego artykułu, pod warunkiem że istnieją uzasadnione powody do obaw, że owo uczestnictwo we wniesieniu skargi jest postrzegane przez władze tego państwa jako akt stanowiący działalność opozycyjną, wobec którego mogłyby one rozważyć zastosowanie represji.
- 6) Artykuł 46 ust. 3 dyrektywy 2013/32 w związku z odesłaniem do procedury odwoławczej z art. 40 ust. 1 tej dyrektywy należy interpretować w ten sposób, że sąd pierwszej instancji rozpatrujący skargę na decyzję odmawiającą udzielenia ochrony międzynarodowej jest co do zasady zobowiązany dokonać oceny – po uprzednim zwróceniu się o to do organu rozstrzygającego – czy podstawy uzasadniające udzielenie takiej ochrony lub okoliczności faktyczne, które zostały powołane po raz pierwszy w toku postępowania odwoławczego, mimo że dotyczą zdarzeń lub obaw przed prześladowaniem, które miały zaistnieć przed wydaniem wspomnianej decyzji, a nawet przed złożeniem wniosku o udzielenie ochrony międzynarodowej, stanowią „nowe informacje”. Sąd ten nie jest natomiast zobowiązany do dokonania tej oceny, jeżeli uzna, że rzeczone podstawy i okoliczności faktyczne zostały podniesione w sposób spóźniony na etapie postępowania odwoławczego lub że nie zostały one przedstawione dostatecznie konkretnie, aby mogły zostać należycie zbadane, czy też jeszcze – jeśli chodzi o okoliczności faktyczne – jeżeli uzna, że nie są one istotne lub nie są dostatecznie odrębne od okoliczności, które organ rozstrzygający miał już możliwość uwzględnić.

Podpisy